

Brussel, 10.1.2017
SWD(2016) 462 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

SAMENVATTING VAN DE EFFECTBEOORDELING

bij

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering
van beroepen**

{ COM(2016) 822 final }

{ SWD(2016) 463 final }

Samenvatting

Effectbeoordeling van het voorstel voor de invoering van een evenredigheidstoets voor de reglementering van beroepen

A. Noodzaak tot actie

Waarom? Wat is het probleem?

Er zijn in de EU ongeveer 5 600 beroepen die zijn gereguleerd, wat rechtstreeks gevolgen heeft voor een groot deel van de Europese beroepsbevolking, zodat onevenredige reglementering een groot obstakel voor de eengemaakte markt voor diensten vormt en in de hele EU negatieve economische effecten heeft. Regelgevingsbesluiten worden vaak genomen zonder dat daaraan een grondige analyse ten grondslag ligt of daarvoor transparante procedures worden gevolgd. De lidstaten zijn op grond van de richtlijn beroepskwalificaties verplicht de evenredigheid van hun regelgeving te beoordelen, zonder dat de richtlijn evenwel voorziet in een gemeenschappelijke reeks criteria die in aanmerking moeten worden genomen of voorkomt dat onevenredige maatregelen worden aangenomen.

Wat is het doel van dit initiatief?

Het doel is duidelijke minimumcriteria vast te stellen door een transparant en voorspelbaar kader op te zetten aan de hand waarvan de lidstaten de evenredigheid van nieuwe regelgeving kunnen beoordelen alvorens zij deze vaststellen. Het initiatief wil voorkomen dat onevenredige maatregelen worden vastgesteld, en wel door:

- te zorgen voor objectievere, uitvoerigere en beter vergelijkbare evenredigheidstoetsen;
- te waarborgen dat de regels door alle nationale autoriteiten op gelijke wijze worden toegepast;
- te verlangen dat solide bewijsmateriaal wordt voorgelegd en de belanghebbenden bij de beleidsvorming worden betrokken;
- innovatie te stimuleren en erop toe te zien dat de regels door middel van periodieke evaluaties actueel blijven;
- de analyses publiekelijk toegankelijk te maken, waardoor peer review mogelijk is.

Wat is de meerwaarde van maatregelen op EU-niveau?

De huidige ongelijke toetsing van de reglementering van beroepen heeft een negatief effect op de eengemaakte markt, de verrichting van diensten en de mobiliteit van beroepsbeoefenaars. Maatregelen van de lidstaten alleen zijn niet voldoende om een samenhangend EU-rechtskader te waarborgen en de door de nationale autoriteiten ondervonden bestaande problemen aan te pakken. De met de maatregelen nagestreefde doelstellingen zouden vanwege de omvang en de gevolgen ervan beter op EU-niveau kunnen worden verwezenlijkt, door de invoering van een gemeenschappelijk en vergelijkbaar EU-breed beoordelingsmechanisme. Gelet op de veelvuldige aanpassingen die de reglementering van beroepen bij het ontbreken van EU-maatregelen ondergaat, bestaat het gevaar dat de kloof tussen de lidstaten die reeds goede regelgevingspraktijken hanteren en de lidstaten waar dit niet gebeurt, groter zal worden, waardoor de verschillen in kwaliteit van de regelgeving alleen maar zullen toenemen. Dit heeft uiteindelijk een negatieve uitwerking op de toegang tot een beroep, en dus op de mobiliteit en de economische prestaties.

B. Oplossingen

Welke wetgevende en niet-wetgevende beleidsmaatregelen zijn overwogen? Heeft een bepaalde optie de voorkeur? Waarom?

Drie beleidsopties worden overwogen: 1) uitvaardiging van een leidraad en uitgebreide informatie-uitwisseling tussen de autoriteiten, wat de lidstaten zou kunnen helpen bij het uitvoeren van evenredigheidstoetsen, maar slechts een zeer beperkt effect zal hebben. Het opzetten van een EU-brede evenredigheidstoets voor gereguleerde beroepen zou meerdere opties kunnen omvatten.

Er zouden minimumcriteria kunnen worden vastgesteld voor de uitvoering van evenredigheidstoetsen, op basis van en tot aanvulling van de rechtspraak, en door waarborging van transparantie bij de beoordelingen door de lidstaten door middel van een bindend instrument (optie 2a) of een aanbeveling (optie 2b). Daarnaast zouden extra procedurele aspecten kunnen worden opgenomen, zoals openbare raadplegingen en periodieke evaluaties, om ervoor te zorgen dat de evenredigheidstoetsen op objectieve en onafhankelijke wijze worden uitgevoerd teneinde in alle activiteitensectoren uitvoerige beoordelingen te waarborgen (in dit verband zijn er twee subopties: suboptie 3a, d.w.z. een EU-richtlijn, en suboptie 3b, d.w.z. een aanbeveling). Hoewel de opties elkaar niet uitsluiten, heeft optie 3a de voorkeur, aangezien daarmee op alle regelgevingsniveaus de problemen op de meest adequate wijze zouden worden aangepakt (ex ante-effect) en die optie de meeste voordelen zou opleveren.

Wie steunt welke optie?

Er bestaat onder de belanghebbenden algemene consensus dat op EU-niveau maatregelen nodig zijn om met betrekking tot de evenredigheidstoetsen duidelijkheid te scheppen en tot een gemeenschappelijke aanpak te komen, en er is veel steun voor bindende maatregelen.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (of van de belangrijkste opties, als er geen voorkeursoptie is)?

De voordelen voor beroepsbeoefenaars, consumenten en overheidsdiensten zijn gelegen in het feit dat betere reglementering zou worden gegarandeerd doordat wordt voorkomen dat onevenredige voorschriften worden vastgesteld. Een richtlijn zou waarborgen dat de lidstaten de evenredigheidstoets op equivalente wijze uitvoeren, teneinde versnippering van de eengemaakte markt te voorkomen. De bindende optie houdt de verplichting in van objectieve voorafgaande analyse, duidelijkheid en uitwisseling van informatie, om betrouwbare en uitvoerige evenredigheidstoetsen te bevorderen die getuigen van de degelijkheid van de definitieve beslissingen. De voorkeursoptie zou door middel van de periodieke evaluatie van de nationale reglementering van beroepen het vertrouwen vergroten en de innovatie en de technologische ontwikkelingen versterken.

Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (of van de belangrijkste opties, als er geen voorkeursoptie is)?

De kosten in verband met de evenredigheidsbeoordelingen zijn in het algemeen vooral het gevolg van de huidige verplichtingen uit hoofde van de richtlijn beroepskwalificaties en de rechtspraak, en vormen dus geen nieuwe extra administratieve kosten. Wordt het toepassingsgebied echter uitgebreid en worden daarin procedurele aspecten opgenomen, zoals openbare raadplegingen, dan kunnen voor de overheidsinstanties meer kosten en een grotere werkbelasting ontstaan. Daar staat tegenover dat de voorkeursoptie een positief effect op de eengemaakte markt voor professionele diensten zou hebben, wat ertoe zal bijdragen in alle activiteitensectoren op coherente wijze onevenredige regelgevingsbelemmeringen te voorkomen. Deze optie moet de sociale en economische integratie bevorderen, met name voor jonge geschoolde arbeidskrachten.

Wat zijn de gevolgen voor bedrijven, kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen?

Deze optie legt geen enkele verplichting op aan beroepsbeoefenaars en het bedrijfsleven. Zij kunnen er veeleer van profiteren dat geen onnodige lasten worden opgelegd.

Zijn er significante gevolgen voor nationale begrotingen en overheden?

Er zal zowel voor de nationale overheidsinstanties als voor de Commissie sprake zijn van een beperkte stijging van de administratieve kosten, maar dit effect wordt naar verwachting grotendeels gecompenseerd door de lagere kosten wegens minder inbreukprocedures tegen de lidstaten wegens niet-inachtneming van het evenredigheidsbeginsel.

Zijn er nog andere significante gevolgen?
Er worden geen andere significante gevolgen verwacht. De grondrechten worden volledig geëerbiedigd.
D. Follow-up
Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?
De Commissie zal regelmatig verslag uitbrengen over de uitvoering van de evenredigheidstoets op nationaal niveau, en uiterlijk 5 jaar na de vaststelling van de richtlijn zal een evaluatie worden verricht.